

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ในบทที่ 2 ผู้เขียนได้ศึกษาถึงแนวคิดเบื้องต้นของหลักกฎหมายเกี่ยวกับกฎหมายข้อมูลข่าวสาร คือเรื่องของสิทธิได้รู้ (Right to Know) และหลักเกณฑ์เบื้องต้นตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 โดยผู้เขียนได้พยายามที่จะกล่าวถึงโครงสร้างของกฎหมายและหลักเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ด้วย และสรุปความได้ว่า ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ข้อมูลข่าวสารของราชการต้องเปิดเผย โดยวิธีการเปิดเผยเป็นไปตามมาตรา 7, 9 และมาตรา 11 ส่วนการไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารต้องเป็นไปตามข้อยกเว้นมาตรา 14 หรือ 15 หากข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล หน่วยงานของรัฐจะเปิดเผยไม่ได้หากไม่ได้รับความยินยอมจากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารนั้น หรือโดยข้อยกเว้นซึ่งหลักเกณฑ์เป็นไปตามมาตรา 24 โดยหากผู้ขอให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารถูกปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารย่อมสามารถที่จะอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้ โดยคำวินิจฉัยของคณะกรรมการถือเป็นที่สุด และคำวินิจฉัยให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารมีผลให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติตาม โดยคู่ความฝ่ายที่ไม่พอใจในผลคำวินิจฉัยสามารถที่จะนำคดีขึ้นสู่ศาลได้

ส่วนในบทที่ 3 ได้ศึกษาเกี่ยวกับกฎหมายข้อมูลข่าวสารของต่างประเทศ โดยได้ศึกษากฎหมายของประเทศ สหรัฐอเมริกา, ฝรั่งเศส และแคนาดาผู้เขียนได้พยายามที่จะศึกษาในเรื่องเดียวกันกับที่ศึกษาในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ของไทย ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า กฎหมายข้อมูลข่าวสารทั้งหมดมีหลักการใหญ่คล้าย ๆ กัน กล่าวคือ ถ้าเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการหน่วยงานของรัฐต้องเปิดเผยเว้นแต่เป็นข้อมูลข่าวสารที่ได้รับยกเว้นตามกฎหมาย และข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลโดยหลักแล้วหน่วยงานของรัฐจะเปิดเผยไม่ได้หากไม่ได้รับความยินยอมจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง แต่ในส่วนที่ต่างกันกับกฎหมายของไทยที่เห็นได้ชัดก็คือ ในเรื่องขององค์กรอิสระในการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งของต่างประเทศ (แคนาดาคือ Information Commissioner, ฝรั่งเศสคือ C.A.D.A.) นั้นมีหน้าที่หลักในการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามกฎหมาย โดยคำวินิจฉัยขององค์กรไม่ได้มีผลบังคับให้หน่วยงานของรัฐนำไปปฏิบัติตามเหมือนกับคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแต่อย่างใด

ในบทที่ 4 ได้พิจารณาถึงปัญหาที่เกิดขึ้นกับการเปิดเผยเอกสารการสอบในประเทศไทย โดยศึกษาจากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นและได้มีการอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ซึ่งจากการศึกษา จะขอสรุปปัญหาของการเปิดเผยเอกสารเกี่ยวกับการสอบ ดังต่อไปนี้

1. ความหมาย, ประเภท และสถานะของ “ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับเอกสารการสอบ”

ในส่วนนี้ได้มีการพิจารณาในเรื่องของความหมายของข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับเอกสารการสอบ ผู้เขียนเห็นว่าคำว่า “ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับเอกสารการสอบ” ควรหมายถึง “เอกสารเกี่ยวกับการสอบหรือเกี่ยวเนื่องกับการสอบ หรือเอกสารอื่นใดอันมีผลเกี่ยวพันต่อการสอบนั้น ที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐ” จากความหมายดังกล่าวแยกประเภทของเอกสารเกี่ยวกับการสอบได้ดังนี้ คือ ข้อสอบ, กระดาษคำตอบ, บัญชีคะแนนสอบ, หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการสอบ และดุลพินิจในการให้คะแนนที่ปรากฏในเอกสาร และเมื่อได้ทำการพิจารณาถึงสถานะของเอกสารการสอบในเบื้องต้นว่าเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการหรือข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามประเภทของเอกสาร จึงได้ข้อสรุปดังนี้คือ ข้อสอบ ไม่ว่าจะเป็นข้อสอบแบบอัตนัยหรือข้อสอบแบบปรนัยถือเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีประโยชน์สาธารณะรวมอยู่ด้วย กระดาษคำตอบ, บัญชีคะแนนสอบ และดุลพินิจในการให้คะแนนที่ปรากฏบนเอกสาร ถือเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีข้อมูลส่วนบุคคลรวมอยู่ด้วย แต่ในกรณีของข้อสอบปรนัยจะไม่มีดุลพินิจในการให้คะแนนที่ปรากฏบนเอกสาร และหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการสอบ ถือเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการทั่วไป ทั้งในเรื่องของรชคำตอบและหลักเกณฑ์อื่นที่เกี่ยวข้องกับการสอบ แต่รชคำตอบของข้อสอบปรนัยนั้นต้องถือเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีประโยชน์สาธารณะรวมอยู่ด้วยเนื่องจากไม่สามารถแยกประโยชน์จากการใช้รชคำตอบออกจากประโยชน์จากการใช้ข้อสอบได้ ประเด็นนี้ สามารถสรุปถึงสถานะของเอกสารเกี่ยวกับการสอบได้ 3 อย่างหลัก ๆ คือ ข้อมูลข่าวสารของราชการทั่วไปหนึ่ง ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีประโยชน์สาธารณะรวมอยู่ด้วยหนึ่ง และข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีข้อมูลส่วนบุคคลรวมอยู่ด้วยอีกหนึ่ง โดยข้อสรุปดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ในการพิจารณาในหัวข้ออื่น ๆ ต่อไป

2. ปัญหาเกี่ยวกับสถานะของข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับเอกสารการสอบ

ในประเด็นนี้ ได้มีการพิจารณาถึงเอกสารการสอบที่เป็นกระดาษคำตอบและบัญชีคะแนนสอบที่เกิดปัญหาในเรื่องของความชัดเจนในเรื่องของสถานะ ซึ่งเป็นกรณีข้อเท็จจริงในกรณีของการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (คำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารด้านสังคม การบริหารราชการแผ่นดิน

และการบังคับใช้กฎหมายที่ สค 1/2541) ซึ่งมีความเห็นหลายฝ่าย คือ ฝ่ายคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารมีความเห็นว่า ทั้งกระดาษคำตอบและบัญชีคะแนนสอบเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการ ซึ่งตรงกับความเห็นของศาลฎีกา ในขณะที่คณะกรรมการกฤษฎีกามีความเห็นว่า เป็นข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีข้อมูลส่วนบุคคลรวมอยู่ด้วย โดยจากการศึกษา ผู้เขียนมีความเห็นว่าต้องพิจารณาในเนื้อหาของเอกสารว่ามีชื่อของผู้สอบอยู่ในเอกสารด้วยหรือไม่ ถ้ามีชื่อของผู้สอบแล้ว กระดาษคำตอบและบัญชีคะแนนสอบต้องถือเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีข้อมูลส่วนบุคคลรวมอยู่ด้วย แต่ถ้าไม่มีชื่อของผู้สอบ กระดาษคำตอบและบัญชีคะแนนสอบจะถือเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการทั่วไป โดยผู้เขียนไม่เห็นว่าการคำตอบและคะแนนสอบเป็นสาระที่ทำให้กระดาษคำตอบและคะแนนสอบเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีข้อมูลส่วนบุคคลรวมอยู่ด้วย

3. ขอบเขตในการเปิดเผยเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอบ

หัวข้อนี้ ประเด็นแรกได้พิจารณาถึงการเปิดเผยเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอบตามสถานะของเอกสาร โดยสรุปได้ดังนี้ คือ กรณีข้อมูลข่าวสารของราชการทั่วไป การเปิดเผยเป็นไปตามหลักทั่วไปของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 คือ ตามมาตรา 7, 9, หรือ 11 กรณีข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีประโยชน์สาธารณะรวมอยู่ด้วย เจ้าหน้าที่อาจเปิดเผยโดยลับหรือตัดทอนข้อมูลนั้น ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ในมาตรา 11 กอปรกับ มาตรา 9 วรรคสอง หรือเจ้าหน้าที่อาจเปิดเผยข้อมูลนั้น โดยมาตรา 15 และกรณีข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีข้อมูลส่วนบุคคลรวมอยู่ด้วย หากเป็นข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลนั้นเอง การเปิดเผยเป็นไปตามมาตรา 25 หากเป็นข้อมูลส่วนบุคคลของบุคคลอื่นการเปิดเผยอาจทำได้โดยลับหรือตัดทอนข้อมูลนั้น ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ในมาตรา 11 กอปรกับ มาตรา 9 วรรคสอง หรือเจ้าหน้าที่อาจเปิดเผยข้อมูลนั้น โดยมาตรา 15 โดยกรณีนี้ต้องแจ้งบุคคลที่เกี่ยวข้องให้คัดค้านในเวลาที่กำหนดตามมาตรา 17 หรือโดยช้อยกเว้นในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลตามมาตรา 24 (1) – (9)

ประเด็นต่อมาได้มีการพิจารณาถึงเรื่องปัญหาในเรื่องขอบเขตการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับเอกสารการสอบประเภทข้อสอบ เนื่องจากเอกสารประเภทนี้ถือเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีประโยชน์สาธารณะรวมอยู่ด้วย กล่าวคือ เป็นประโยชน์จากการที่หน่วยงานของรัฐจะได้ใช้ข้อสอบในการจัดสอบครั้งต่อ ๆ ไป แต่ข้อสอบนี้ไม่เป็นข้อมูลข่าวสารที่ได้รับความคุ้มครองตามมาตรา 15 อนุมาตราใดเลย เมื่อไม่เป็นข้อมูลข่าวสารที่ได้รับความคุ้มครองตามมาตรา 15 แล้ว ก็ไม่สามารถที่จะมีดุลพินิจไม่เปิดเผยตามมาตรา 15 ได้ และไม่สามารถจะลบบหรือตัดทอนออกโดยอาศัยมาตรา 9 วรรคสองได้ ประเด็นนี้ ผู้เขียนได้เสนอแนะให้ทำการออกพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา 15 (7) เพื่อเพิ่มเติมกรณีของเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอบให้เป็นเอกสารที่ได้รับความคุ้มครอง

ตามมาตรา 15 นอกจากนี้ยังได้พิจารณาในประเด็นของการขอให้เปิดเผยข้อสอบเพื่อนำไปใช้ในทางพาณิชย์ด้วย โดยผู้เขียนเห็นว่าแม้ว่าเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ แต่พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการก็ได้ให้ความคุ้มครองแก่หน่วยงานของรัฐในการที่จะไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารไว้แล้วตามมาตรา 11 นอกจากนี้หน่วยงานของรัฐยังได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอื่น จากการที่ข้อสอบของตนจะต้องเสียประโยชน์จากการถูกนำไปใช้อีกด้วย

4. หลักทั่วไปที่เป็นพื้นฐานของการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับเอกสารการสอบ

ประเด็นแรก ได้มีการพิจารณาในเรื่องของหลักความได้สัดส่วนซึ่งเป็นการพิจารณาซึ่งนำหน้าระหว่างประโยชน์สาธารณะกับประโยชน์ส่วนบุคคล ซึ่งหลักความได้สัดส่วนนี้ประกอบด้วยหลักเกณฑ์ต่อไปนี้เป็นหลักความเหมาะสม หลักความจำเป็น และหลักความได้สัดส่วนในความหมายอย่างแคบ โดยจากการศึกษา พบว่า จะมีการนำหลักความได้สัดส่วนมาใช้ในกรณีของการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีประโยชน์สาธารณะหรือประโยชน์ของเอกชนรวมอยู่ด้วยเท่านั้น โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐจะพิจารณาว่ามีประโยชน์สาธารณะหรือประโยชน์ของบุคคลที่เกี่ยวข้องใดบ้าง และหากพบว่าประโยชน์สาธารณะหรือประโยชน์ส่วนบุคคลสำคัญกว่าประโยชน์ที่จะได้รับจากการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแล้วเจ้าหน้าที่ของรัฐก็จะมีคำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้น หากพบว่าประโยชน์ที่จะได้รับจากการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารนั้นมีมากกว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐก็อาจเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้โดยอาจลบหรือตัดทอนข้อความที่อาจทำให้ประโยชน์สาธารณะหรือประโยชน์ส่วนบุคคลเสียหายออกได้ตามความจำเป็น สำหรับในกรณีของข้อมูลข่าวสารของราชการทั่วไปที่ไม่มีประโยชน์สาธารณะหรือประโยชน์ของเอกชนรวมอยู่ด้วย เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องมีคำสั่งให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารเสมอโดยไม่มี การนำหลักความได้สัดส่วนมาใช้

ประเด็นต่อมา ได้พิจารณาถึงเรื่องของการเปิดเผยเอกสารเกี่ยวกับการสอบ โดยมีการแยกประเภทการสอบออกเป็น การสอบแข่งขันและการสอบวัดผล ซึ่งการสอบแต่ละประเภทมีวัตถุประสงค์ในการสอบแตกต่างกัน และข้อสังเกตที่สำคัญก็คือ ในการสอบวัดผล คะแนนของผู้เข้าสอบแต่ละรายไม่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ผลคะแนนที่ผู้เข้าสอบรายหนึ่งได้จะไม่มีผลต่อการสอบของผู้เข้าสอบรายอื่น อันต่างจากการสอบแข่งขัน อันเกิดผลให้ไม่มีประโยชน์สาธารณะระหว่างผู้เข้าสอบ มีเพียงความสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้าสอบกับหน่วยงานของรัฐเท่านั้น ซึ่งผลดังกล่าวแม้จะไม่ทำให้สถานะและขอบเขตในการเปิดเผยเอกสารเกี่ยวกับการสอบแต่ละประเภทต่างจากการสอบแข่งขัน แต่ก็เกิดผลสำคัญในการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะได้รับความคุ้มครองตามมาตรา 34 วรรคสอง แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2540 ในเรื่องของการที่ผู้ขอข้อมูลข่าวสารจะไม่สามารถเผยแพร่การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่รัฐเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่เจ้าหน้าที่นั้น ได้ เพราะ

ไม่ได้เผยแพร่ไปเพื่อประโยชน์สาธารณะแล้วเนื่องจากไม่มีประโยชน์สาธารณะเกิดขึ้นในการสอบวัดผลนั่นเอง

5. การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารกับการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

ประเด็นแรก คือกรณีที่มีการโต้แย้งว่า การเปิดเผยกระดาษคำตอบและคะแนนสอบถือเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญมาตรา 28 เรื่องเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยมีประเด็นที่ต้องพิจารณาคือมาตรา 34 และ 58 แห่งรัฐธรรมนูญ จากการศึกษาพบว่า การเปิดเผยกระดาษคำตอบและบัญชีคะแนนสอบไม่เป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลตามรัฐธรรมนูญ เพราะได้มีข้อยกเว้นให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้ในกรณีเพื่อประโยชน์สาธารณะ

ประเด็นต่อมาเป็นเรื่องของการคุ้มครองแก่เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติตามกฎหมายเนื่องจากการมีคำสั่งเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามมาตรา 15 โดยพบว่าหากเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ปฏิบัติตามมาตรา 20 แล้ว ก็ได้ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของราชการ พ.ศ. 2543 หรือ มีคำสั่งให้เปิดเผยเป็นการทั่วไปหรือเฉพาะแก่บุคคลใดเพื่อประโยชน์อันสำคัญยิ่งกว่าที่เกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ หรือชีวิต ร่างกาย สุขภาพ หรือประโยชน์อื่นของบุคคล และคำสั่งนั้นได้กระทำโดยสมควรแก่เหตุแล้ว เจ้าหน้าที่ของรัฐย่อมได้รับความคุ้มครองจากการมีคำสั่งเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร โดยไม่ต้องรับผิดชอบส่วนตัว เว้นแต่ได้กระทำการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเพื่อให้เกิดความเสียหาย ตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 มาตรา 8 วรรคแรก

6. ปัญหาในเรื่ององค์การบังคับใช้กฎหมาย (คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร)

ประเด็นแรก ได้พิจารณาถึงเรื่องของสถานะของคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร โดยมีสิ่งที่จะต้องพิจารณาก็คือ ในเรื่องความเป็นที่สุจริตของคำวินิจฉัย หากหน่วยงานของรัฐไม่เห็นด้วยจะสามารถโต้แย้งคำวินิจฉัยได้หรือไม่ และเรื่องของผลบังคับของคำวินิจฉัย โดยในเรื่องของความเป็นที่สุจริตของคำวินิจฉัย ผู้เขียนเห็นว่า คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารถือเป็นคำสั่งทางปกครอง ดังนั้นถึงมาตรา 37 จะให้คำวินิจฉัยถือเป็นที่สุด หากหน่วยงานของรัฐหรือฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดไม่เห็นด้วยย่อมสามารถโต้แย้งคำวินิจฉัยในเรื่องของความชอบด้วยกฎหมายของคำวินิจฉัยต่อศาลปกครองได้เสมอ แต่เกิดปัญหาที่ต้องพิจารณาว่า ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 มาตรา 42 ได้ให้อำนาจแก่หน่วยงานของรัฐในการโต้แย้งคำสั่งทางปกครองต่อศาลปกครองหรือไม่ ซึ่งผู้เขียน

เห็นว่าอาจพิจารณาได้สองทาง คือ 1. อาศัยเจตนารมณ์ของบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา 276 มาตีความมาตรา 42 แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง ให้หน่วยงานของรัฐสามารถฟ้องคดีต่อศาลปกครอง หรือ 2. ควรจะมีการรับรองสิทธิของหน่วยงานของรัฐในการโต้แย้งคำสั่งทางปกครอง (คำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร) ต่อศาลปกครองให้ชัดเจน นอกจากนี้ยังมีประเด็นอยู่ว่าหากหน่วยงานของรัฐไม่ยอมปฏิบัติตามคำวินิจฉัยจะมีมาตรการใดไปบังคับให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติตามคำวินิจฉัยได้บ้าง ซึ่งจากการศึกษาพบว่าปัจจุบันยังไม่มีมาตรการใดไปบังคับให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแต่อย่างใด โดยมีข้อเท็จจริงคือกรณีขององค์การเพื่อการปฏิรูประบบสถาบันการเงิน (ป.ร.ส.) ที่ปฏิเสธคำขอให้เปิดเผยสำเนาสัญญาซื้อขายสินเชื่อบริษัทที่ทำขึ้นระหว่าง ป.ร.ส.กับบริษัทโกลด์แมน ซาคส์ (เอเชีย) จำกัด¹ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าน่าจะมีมาตรการบังคับโดยมีบทลงโทษทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่ในกรณีไม่ปฏิบัติตามคำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร เพื่อเป็นการบังคับให้หน่วยงานของรัฐต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามคำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอีกทางหนึ่ง

ประเด็นต่อมาที่พิจารณาคือในเรื่องของการทบทวนคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร โดยเป็นประเด็นปัญหาที่นำมาสู่การพิจารณาของศาลชั้นต้น โดยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเห็นว่าสามารถทบทวนได้เพราะยังไม่มีการเปรียบเทียบว่าด้วยวิธีพิจารณาและวินิจฉัยตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 บัญญัติห้ามไว้ ส่วนศาลฎีกาได้วินิจฉัยว่าคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารมีอำนาจในการทบทวนคำวินิจฉัยได้ตามหลักเกณฑ์ในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาตรา 49 ซึ่งผู้เขียนเห็นด้วยกับความเห็นของศาลฎีกา เพราะคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายย่อมถูกโต้แย้งได้ ดังนั้นฝ่ายปกครองจึงสามารถทบทวนคำสั่งทางปกครองของตนในเรื่องของความชอบด้วยกฎหมายได้เสมอ และหากพบว่าคำสั่งที่ออกไปก่อนหน้านี้ไม่ชอบด้วยกฎหมายเจ้าหน้าที่หรือผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่อาจเพิกถอนคำสั่งทางปกครองได้ด้วยตัวเอง ตามมาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 นั่นเอง

¹ คำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารด้านเศรษฐกิจและการคลังของประเทศที่ ศค 2/2542